

-editorial-

UNA ALTRA ESCOLA ÉS POSSIBLE

Joan Serra Capallera

Director d'ÀÀF Àmbits de Psicopedagogia i Orientació

Coincidint amb l'edició digital d'aquest nou número (ja el 41!) d'**ÀMBITS DE PSICOPEDAGOGIA I ORIENTACIÓ**, s'ha iniciat un procés de recollida de signatures per tal de presentar una Iniciativa Legislativa Popular per una "**educació pública, laica, popular, democràtica, inclusiva i coeducadora**". El convenciment que impregna la iniciativa: els ideals d'una escola democràtica, comprensiva i humanista, han acompanyat també el trajecte de la nostra proposta editorial. Son camins creuats i compartits amb totes aquelles i aquells per a aquí, com afirmava amb rotunditat Christian Laval, "l'escola no és una empresa"**[1]**.

El traç de la línia divisòria entre una educació al llarg de la vida com a objectiu universal d'una educació compensadora i adaptativa, i la universalització d'un model de professionalització per a tots com a formació laboral continuada, és francament fi, però el matís que diferencia una opció de l'altra és altament significatiu. Suposa, d'arrel, una diferenciació ideològica i política marcadament clara: entre la submissió dels sistemes educatius a la lògica actual del mercat laboral -aquella que segons Sennett acaba "corrompent el caràcter"**[2]**- i la radicalització de l'escola i de l'ensenyament no banal per "fer alguna cosa que canviarà les lents a través de les quals hom veu el mon"**[3]**, afavorint així l'emergència del pensament crític i el dret a una ciutadania digna i responsable.

Sens dubte, les dues bandes d'aquest fi traçat configuren models educatius clarament diferenciats, tant a nivell de les finalitats i dels objectius educatius, com de la interpretació de la construcció del desenvolupament i la identitat personal.

En un moment en el que els processos de transició escolarització-vida adulta han deixat de correspondre's al vell ideal de l'escola pública de la revolució industrial segons el qual, l'accés a l'educació garantia l'accés a una millora en la condició social de la persona, debatre sobre els dos models no suposa només confrontar les virtuts de la privatització del sistema i la presència de les empreses privades en la concreció del model, i la universalització de la funció i la gestió pública de l'educació com a dret fonamental, sinó que evidencia també una diferent concepció sobre com actuen els processos educatius en el desenvolupament personal i el paper del subjecte en aquests.

Individualitzar l'acció educativa, centrar l'eix tant de l'acció com del seu resultat en la capacitat del subjecte per respondre satisfactòriament a les exigències de les tasques d'aprenentatge, equival a atorgar un paper preponderant, i quasi exclusiu, a les seves característiques (bé siguin socials o neurològiques); llavors, els processos educatius queden en segon terme. L'acció educativa s'encamina així a assistir els dèficits, o bé a fer excel·lir el potencial individual. En un i altre cas, és l'individu, la seva individualitat, la seva "capacitat" (econòmica, biològica, cultural...) la que assumirà les regnes del seu desenvolupament: l'educació sotmesa a les exigències del mercat i a l'exaltació de la individualitat.

Davant la professionalització per a tots com a ideologia i emblema d'una pretesa revolució de l'escola i d'un model en el que els "privilegis" i "característiques" individuals -bé siguin de bressol o de base cognitiva-, la convicció a la que feia esment és que una altra escola és possible i que més enllà de les necessitats personals específiques dels nens i nenes que poblen les nostres escoles -a les que se'ns dubte cal donar resposta-, l'aprenentatge, i per tant el desenvolupament, és el resultat de la interacció intencional en contextos socialment definits.

L'educació entesa com a procés social públic, laic, popular, democràtic, inclusiu i coeducatiu, tal com mencionàvem al començar aquesta editorial, és quelcom que, malgrat la presumible evidència del que aquests conceptes comporten, convé anar-nos-los repetint per a no perdre l'horitzó de l'equitat i la inclusió social.

novembre 2014

Notes:

[1] Christian Laval, "L'école n'est pas une entreprise", 2003.

[2] Richard Sennett, "The Corrosion of Character: The Personal Consequences of Work in the New Capitalism", 1998.

[3] Neil Postman, "The End of Education", 1995.